

TILLSYN AV SPRÄNGÄMNESPREKURSORER – SANKTIONER

Helena Carnerup 2017-10-13

Efter kontakter med MSB och SKL, samt efter genomläsning av delar av Prop. 2013/14:144 (förarbetet till lagstiftningen) har jag kommit fram till följande sammanfattning:

Straffbestämmelser:

Uppsåligt brott mot förbud att förvärva, inneha eller använda väteperoxid (>12%), nitrometan (>30%), salpetersyra (>3%) utan tillstånd, **eller mot förbud att tillhandhålla** dessa ämnen till person utan tillstånd: Böter eller fängelse upp till 1 år

Av oaktsamhet bryta mot förbud att förvärva, inneha eller använda väteperoxid (>12%), nitrometan (>30%), salpetersyra (>3%) utan tillstånd, eller mot **förbud att tillhandhålla** dessa ämnen till person utan tillstånd: Böter eller fängelse upp till 1 år

Skyldighet att rapportera misstänkta transaktioner och betydande försvinnanden/stölder: Böter eller fängelse upp till 6 mån

Underlåtelse att se till att förpackningar som omfattas av restriktioner är märkta:

Tillsynsmyndighet får meddela föreläggande om att vidta rättelse, ev med vite.

Underlåtelse att kräva att tillstånd visas upp: Tillsynsmyndighet får meddela föreläggande om att vidta rättelse, ev med vite.

Ur propositionen:

Kontroll av tillstånd

”Enligt **artikel 4.7** ska ekonomiska aktörer kräva att tillstånd uppvisas innan en transaktion genomförs. En överträdelse av denna artikel i sig ska enligt regeringens mening **inte föranleda någon straffrättslig sanktion** då en ekonomisk aktör, i enlighet med vad som sagts ovan, straffas om han eller hon tillhandahåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner till personer som inte har rätt att inneha dessa. Däremot ska **skyldigheten vara föremål för tillsyn**, se avsnitt 13.3.6, och tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att meddela den ekonomiska aktören ett **föreläggande om att vidta rättelse**. Föreläggandet får förenas med vite.”

Kontroll av märkning

”När det gäller överträdelse av **artikel 5** i EU-förordningen, dvs. kravet att förpackningar som innehåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner ska vara märkta på vederbörligt sätt, får märkningen betraktas som en upplysning till enskilda personer om vad som gäller. Märkningen utgör även en påminnelse till den ekonomiska aktören att ämnet eller blandningen omfattas av restriktioner. **Utifrån ändamålet med artikeln förefaller det inte proportionerligt att straffsanktionera en överträdelse**. I stället ska frågan hanteras **inom ramen för tillsynen**. Detta innebär att tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att meddela den ekonomiska aktören ett **föreläggande om att vidta rättelse**, dvs. se till att produkten märks inom viss angiven tid. Föreläggandet får förenas med vite. Följs inte föreläggandet ska vitet kunna dömas ut.”

Tillsynsvägledning från MSB

Göteborgs miljöförvaltning har tidigare frågat MSB kring sanktioner och fått följande svar:

”Den möjlighet till sanktion för brister som en kommun upptäcker vid sin tillsyn är *föreläggande* eller *föreläggande förenat med vite*.

Krav på enskilda att visa tillstånd vid varje transaktion:

- Problematiskt att utforma ett föreläggande med effekten att få en butik att rätta sig efter reglerna. Det blir ett föreläggande som troligtvis kan vara svårt att kontrollera efterlevnaden av för tillsynsmyndigheten.

Märkning av produkterna:

- För de ekonomiska aktörer som omfattas av kravet på märkning så innebär regleringen att de måste kontrollera att det finns en etikett på förpackningen eller, om sådan saknas, fästa en etikett på förpackningen som talar om att produkten omfattas av förbud eller tillståndsplikt.
- Detta är något konkret som skulle kunna föreläggas butiken att göra, och det är en åtgärd som tillsynsmyndigheten skulle kunna kontrollera.

De brister på den kemiska produkten som ni upptäckt är inget som MSB behöver upplysas om. Vi har tilldelats rollen som tillståndsmyndighet i lagen om sprängämnesprekursorer, men vi kan inte bedriva någon tillsyn mot tillverkarna.”